

Af Lysholm Christensen (KRF) m.fl.
(Fremsat 20/10 92. Første behandling 13/11
92. Betænkning 10/12 92).

Forhandling

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 75:

Forslag til lov om universiteter m.fl. (universitetsloven).

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 28/10 92. Første behandling 13/11 92. Betænkning 11/12 92).

Der var stillet 28 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Frank Jensen (S):

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak til ordførerne fra forligskredsen. Det har været et ualmindelig godt udvalgsarbejde efter førstebehandlingen. Der er blevet lyttet til argumenterne ordførerne og ministeren imellem, og der er blevet lyttet til de mange deputationer, som har haft foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg. Det er godt, fordi det dermed er lykkedes at få nogle ændringer ind i det oprindelige lovforslag.

Vi har fået indfriet det ønske fra Socialdemokratiets side, som vi også gjorde gældende ved førstebehandlingen, nemlig at der er blevet ændret på stemmeproceduren i studienævne. Nu ligger det fast, at hvis der er stemmelighed i studienævne, opretholder man pariteten. Så kan man i de enkelte studienævn forelægge en procedure, der betyder, at sagen skal forelægges for studienævnet igen; derefter går sagen direkte op til fakultetsrådet, for at der kan være en afgørelsesmulighed. Det er selvfølgelig det, vi har lagt megen vægt på: der skal være en mulighed for at bringe sagerne til egentlig afgørelse. Det er sikret med lovforslaget, men vi har samtidig sikret, at det enkelte studienævn kan fastlægge en procedure, hvor sagen bliver forelagt igen, hvis der er stemmelighed i første omgang; det fremgår direkte af det betækningsbidrag, som flertallet har afgivet.

Det andet, som vi er glade for er lykkedes at få igennem mellem første og anden behandling, er, at den studienævnstruktur med et studienævn for flere uddannelser, som er gennemført på visse institutioner, kan opretholdes. Vi bryder altså ikke hermed ind i velfungerende strukturer ude på de institutioner, som har ønsket at fastholde en studienævnstruktur, der betyder, at man har studienævn, der dækker flere uddannelser.

Det tredje område, som vi har ændret på, er de Ph.D.-studerendes forhold. De Ph.D.-studerende har jo haft foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg, og alle i forligskredsen har været optaget af at sikre, at de Ph.D.-studerende, altså de forskerstuderende, får mulighed for at få større indflydelse på tilrettelæggelsen af deres forskeruddannelse og på den kvalitet, som institutionen skal levere i denne

[Frank Jensen]

forbindelse. Der lægges nu i lovforslaget op til, at der skal oprettes et forskeruddannelsesnævn for hvert hovedområde, altså et studienævn, hvor de forskerstuderende udgør 50 pct. af nævnets medlemmer. Det er vigtigt, at dette forskeruddannelsesnævn får en mulighed for at øve direkte indflydelse på at sikre kvaliteten i forskeruddannelsen.

Flertallet har med betækningsbidraget også slået fast, at der med denne lovgivning ikke sker ændringer for Sydjysk Universitetscenters vedkommende. Vi har slået fast, at den positive udvikling, der er sketovre i Esbjerg-Ribeområdet, kan videreføres, og at de kommunale og statslige midler, der er involveret i Sydjysk Universitetscenter, er det, der nu danner rammen om de forskningsaktiviteter, som finder sted på Sydjysk Universitetscenter.

Vi har slået fast, at der ikke sker ændringer for folkeuniversiteternes vedkommende; de er stadig væk lovmæssigt funderet i folkeoplysningsloven.

Vi har desuden slået fast, at der med den nye universitetslov ikke sker ændringer for forskningsbibliotekernes vedkommende. Vi ser frem til det arbejde, som undervisnings- og forskningsministeren nu påtager sig med hensyn til at skabe fælles og ens rammer mellem Kulturministeriets og Undervisnings- og Forskningsministeriets biblioteksaktiviteter i forhold til de videregående uddannelser.

Alt i alt er vi i Socialdemokratiet glade for og tilfredse med det resultat, der er kommet ud af godt 2 års forhandlinger. Vi er klar over, at der her selvfølgelig er tale om et kompromis, hvor begge de involverede parter, nemlig regeringspartierne og oppositionen, har måttet give og tage for at nå et resultat.

Men vi er i Socialdemokratiet dybt forundret over den rolle, som Socialistisk Folkeparti har spillet. Jeg tænker ikke så meget på de to år, der gik forud for resultatet, for dér har SF spillet en konstruktiv og positiv rolle, men det er fantastisk, at SF har siddet med ved bordet i 2 år og så i elvte time har ønsket at forlade forhandlingerne. Jeg skal ikke her i salen referere SF's aktiviteter under udvalgsarbejdet – det er der jo ikke kutyme for at gøre – men i hvert fald har SF efter udvalgsarbejdet afleveret et betækningsbidrag, hvor der tales om, at der nu skal vælges diktatorer, og at der er nepotisme og indavl ude på institutionerne. Ma-

ge til mistillid over for de højere læreanstalter, som vi her i Folketinget nu forsøger at lave en rammelov for, har jeg aldrig mødt, og jeg tager det som udtryk for, at SF'erne nu skal retfærdiggøre, at de forlod forhandlingerne i elvte time, og derfor er nødt til at gøre i den rede, de selv har været en del af frem til forligets indgåelse.

Mange af de ændringsforslag, som Socialistisk Folkeparti har stillet, har et indhold, der i bund og grund også er forligspartiernes opfattelse, et indhold, som på mange områder er identisk med de ændringsforslag, som er stillet fra flertallets side, identisk med de intentioner, der ligger bag dem, men SF udbygger dem med et kontrolapparat, som vi i flertallet ikke mener det er nødvendigt at trække ned over de højere læreanstalter. Vi tror faktisk på, at når vi nu har givet de højere uddannelser autonomi og selvstyre, så vil de også være i stand til at udfylde de rammer.

Jeg må sige, at den opførsel, som SF har leveret under de seneste forhandlinger om styrelsesloven for universiteterne, på ingen måde tåler sammenligning med den positive ånd, hvormed SF har deltaget i forhandlingerne om løsning af Danmarks forhold til EF-fællesskabet. Dér har SF erkendt, at hvis man vil være med til at skabe resultaterne, må man også selv være aktiv med hensyn til at formulere de nødvendige kompromiser, der gør, at der kan nås resultater. Det har tilsyneladende ikke været SF's ønske i forbindelse med styrelsesloven for universiteterne. Her har SF ønsket at stå udenfor og profilere sig – og kunne profilere sig på et grundlag, som bestemt ikke tjener den sag, som SF og vi andre gerne så fremmet, nemlig at tilliden mellem Folketinget, befolkningen og de højere læreanstalter blev styrket. SF har desværre valgt at gøre det modsatte.

Eva Møller (KF):

Da Det Konservative Folkeparti også er et af partierne bag ved forliget om den nye universitetslov, kunne jeg jo komme let om ved det ved blot at tilslutte mig det, som hr. Frank Jensen netop har udtalt på Socialdemokratiets vegne, hvor han har præciseret ånden og tankegangen bag ved lovforslaget og bag ved ændringsforslagene. Det er jeg helt enig i, ligesom jeg er helt enig med hr. Frank Jensen i hans tak – og jeg vil udstrække min tak til også at gælde

[Eva Møller]

ham selv, da han af gode grunde ikke kunne takke sig selv. Tak for et godt og konstruktivt samarbejde dels mellem forligspartierne, dels mellem forligspartierne og ministeren, og sidst men ikke mindst med embedsmændene, som har været utrolig tålmodige og har formuleret om og om igen, når vi ønskede at få formuleret tingene sådan, at de på ingen måde kunne misforstås, og så de helt igennem var udtryk for de tanker og ideer, der fra vores side lå bag ved den nye styrelseslov.

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke har opfattet det som nogen let sag at finde frem til en ny styrelseslov. Det skyldes bl.a. sagens forhistorie; vi ved jo, at dette har været diskuteret mellem regeringspartierne og oppositionen meget længe. Men det er måske egentlig kun en detalje i spørgsmålet om at finde frem til en ny styrelseslov. Set med mine øjne har vores største og vanskeligste problem været at udforme en styrelseslov, som både kunne være passende for f.eks. så stor en institution med så forskellige uddannelser som Københavns Universitet og for en lille institution med kun en enkelt uddannelse som Farmaceutisk Højskole. En meget stor del af vanskelighederne har jo i virkeligheden ligget i at få disse institutioner passet ind i den samme lovgivning.

Jeg mener, at det er lykkedes, og jeg vil gerne sige, at en del af baggrunden for, at det er lykkedes for os, har været god vilje fra alle parter side. En lang række henvendelser udefra har imidlertid fortalt os, at på dette sted kunne vores intentioner muligvis ikke læses tydeligt nok, hvorfor vi har benyttet lejligheden til at få præciseret en række af disse ting mellem første og anden behandling.

Formanden:

Jeg er imponeret over den energiudfoldelse så tidligt på dagen. Må jeg bede om, at man dæmper samtalen i salen, så vi kan høre forhandlingen.

Eva Møller (KF):

Betyder det så også, at jeg kan dæmpe stemmelejet en smule?

Formanden:

Det skulle gerne være tilfældet, ja.

Eva Møller (KF):

Tak. Også for os er det meget væsentligt, at

vi har fået ændret på bestemmelsen om studienævnene. Vi har, som jeg også nævnte under førstebehandlingen, i de forløbne år i mange tilfælde opfattet de studerende som dem, der var garantien for, at uddannelserne fornyede sig, at de havde et fornuftigt pædagogisk indhold, og at der var kvalitet i uddannelserne. Det ønsker vi fortsat, og derfor er vi tilfredse med, at bestemmelsen om studienævnet nu er formuleret således, at formandens stemme ikke længere er afgørende. Vi ved, at det i visse tilfælde kan betyde, at en sag må henvises til fakultetsrådet for at finde sin afgørelse, men vi tror på, at parterne i studienævnene i langt de fleste tilfælde vil finde enigheden, og vi vil også gerne understrege bemærkningen i betænkningen om, at man selvfølgelig kan underkaste en sag to behandlinger i studienævnet, udsætte sagen fra den ene gang til den anden, hvis man tror, det vil hjælpe på det.

Vi har drøftet sammensætningen af de kollegiale organer, hvor det har været et ønske helt fra starten – som det også er sket – at få eksterne repræsentanter ind og samtidig få slanket organerne og finde en fornuftig sammensætning mellem det videnskabelige personale, det teknisk-administrative personale og de studerende. Vi har grundigt overvejet, om vi skulle skrive noget specielt om sammensætningen, men har ikke ønsket at skrive andet end, at det for forligspartierne er vigtigt og væsentligt, at der er en form for mindretalsbeskyttelse, når man på de enkelte institutioner selv udarbejder forslaget til valgmåderne.

Vi ønsker, at alle skal være repræsenteret. På grund af institutionernes forskellighed har vi ikke fundet det muligt at skrive noget præcist om, hvordan man for det videnskabeligt ansatte personale specielt, men i et vist omfang også for det teknisk-administrative personale, skal tage hensyn til spørgsmålet om heltidsansatte og deltidsansatte, da vi ved, at institutionerne er så forskellige. Men som vi har skrevet i betænkningen, er det vor tanke, at det videnskabelige personales repræsentanter i konsistorium skal være folk med en heltidsstilling. I øvrigt må man selv sørge for at få afspejlet de realiteter, der findes på de enkelte institutioner.

Som hr. Frank Jensen nævnte, har vi også drøftet de Ph.D.-studerendes – eller de forskerstuderendes – forhold. Vi har fået indføjet et

[Eva Møller]

forskeruddannelsesnævn som en mulighed i betænkningen eller rettere fået præciseret, at den allerede lå der i forvejen, så der er ikke nogen problemer med den del af uddannelsen. Vi finder det utrolig vanskeligt præcist at afgøre, hvordan de Ph.D.-studerende i alle tilfælde skal passes ind i systemet, men det tror vi på at de enkelte institutioner selv kan finde frem til.

Det har i det hele taget været meget afgørende for forligspartierne med denne lovgivning i så vidt omfang som overhovedet muligt at skabe en rammelov, som afspejler den tillid, vi i dette land har til de højere læreanstalter. Vi mener, det er dem, der i mange år har været og fortsat skal være garanten for et uddannelsessystem, som lever op til de højeste internationale normer, og sikrer, at dansk uddannelse og forskning har kvalitet. Det vil vi gerne medvirke til ved at give dem et så stort selvstyre som overhovedet muligt, og det gør vi ved en rammelov og ikke en lov, hvor ministeren og Folketinget skal bestemme ned til den mindste detalje. Vi tror derfor også på, at man selv ude på institutionerne i en række tilfælde kan leve op til det.

Vi står ligesom Socialdemokratiet fuldstændig uforstående over for, at SF, som meget langt hen ad vejen har været med i forhandlingerne, og som også har fået tilgodeset en lang række af sine ønsker – hvilket vel er naturligt, når man arbejder henimod et forlig – slutter af med den bastante mistillid til institutionerne, som vi læser af SF's betækningsbidrag og ændringsforslag. Det lyser ud af dem, at dersom vi ikke fra Folketingets side lovgiver ned til mindste detalje, er vore højere læreanstalter ikke i stand til at styre sig selv på en fornuftig måde.

Vi vil gerne fra Det Konservative Folkepartis side tage skarpt afstand fra denne mistillid til vore højere læreanstalter. Vi mener, den er ufortjent, og vi tror på, at de kan gøre det fornuftigt og godt derude.

Med disse ord kan jeg anbefale de af undersyningsministeren og forligspartierne stillede ændringsforslag og jeg kan kun sige, at jeg tror, vi med denne lov går en god tid i møde for vore højere læreanstalter.

Hanne Severinsen (V):

Fra Venstres side vil vi gerne udtrykke stor glæde over det resultat, vi nu har nået, når det

gælder styrelsesloven. Mange års diskussion er slut. Vi har lyttet til mange forskellige synspunkter, og vi er nu nået frem til et resultat, som jeg synes vi kan være bekendt.

Der har været en del protester, men jeg synes, det er kommet meget tydeligt frem under udvalgsarbejdet, at mange af dem bygger på misforståelser, og mange af misforståelserne har vi så kunnet klargøre i bemærkningerne til betænkningen.

For som også andre ordførere har været inde på: Dette er en rammelov. Meningen er jo, at universiteterne nu for alvor skal have selvstyre, og derfor skal de også sættes i stand til at have en styreform, hvor der både er decentralisering og ansvar og dermed også en klar kompetencefordeling. Ellers er det ikke muligt at foretage den decentralisering.

At kalde det overgang til stærk mand synes jeg altså er helt utroligt. Det ville være det samme som at sige, at man var tilhænger af en stærk borgmester, når man delegerede opgaver ud til kommunerne og samtidig sørgede for, at der var kommunalt selvstyre. Vi må gå ud fra, at man ude omkring vil kunne finde ud af at forvalte ansvaret; men nogle skal jo have det.

Vi er glade for, at studenterne får øget kompetence dér, hvor de virkelig har behov for det, nemlig i studienævnet, for det betyder, at de her kan være med til at udforme deres studier. Mange gange har det jo også vist sig, at netop studenterne er dem, som er interesseret i at forny deres studieordninger, så derfor er det helt rigtigt, at det netop er her, studenterindflydelsen koncentrerer.

Vi har grundigt diskuteret de problemer, der f.eks. er opstået i forbindelse med, hvor man skal placere deltidsansatte, og hvor man skal placere Ph.D.-studerende. Vi er nået til det resultat, at vi selvfølgelig vil henstille, at man udviser al mulig fornuft, når det gælder udformningen af statutter, men at vi ikke i detaljer vil pinde ud, at i den og den situation synes vi nok man skal gøre sådan og sådan, osv. For der er utrolig stor forskel på de institutioner, vi her lovgiver for, og derfor er det vigtigt at fastholde, at det er en rammelov; vi vil ikke fastlægge i alle mulige detaljer, hvordan det skal være på Farmaceutisk Højskole, og hvordan det skal være på Københavns Universitet, osv. osv. Der er simpelt hen så stor forskel, og vi går ud fra som en given ting, at det kan man finde ud af.

[Hanne Severinsen]

Derfor synes jeg også, at SF's betækningsbidrag, som jeg ligesom alle de andre ordførere undrer mig voldsomt over, oser af mistillid til, hvorvidt man kan finde ud af det. Det oser af mistillid til, at man ude lokalt kan forvalte en decentralisering. Jeg synes egentlig, det minder om andre ting, vi har været ude for her i Folketinget. Når SF ser, hvordan selvstyret udfolder sig i det praktiske liv, bliver man lidt bekymret for, om det nu lige foregår sådan, som man havde tænkt sig at decentraliseringen skulle foregå, og så vil man hellere lige lave nogle regler herindefra, så decentraliseringen nu også bliver på den rigtige måde. Det forekommer mig, at mange af de ændringsforslag, SF har stillet, også bygger på dette.

I øvrigt synes jeg, det er trist at se, at SF her ved i virkeligheden fraskriver sig medindflydelsen fra de mange forhandlinger, vi har haft forud. For sandheden er jo, at SF har været med til mange af forhandlingerne og først sprang fra i sidste øjeblik; derfor synes jeg også, at ordvalget i betænkningen er besynderligt. I betragtning af at SF ellers har sagt, at man nu er på vej bort fra hængekøjen, synes jeg, at man har taget et skridt tilbage. Jeg håber virkelig, at det kun er en enlig svale.

Lad os f.eks. tage ændringsforslaget om forskningsfrihed, nr. 15. Der har SF bygget videre på de misforståelser, som nogle har haft om, at man nok nu ude omkring på institutterne, fordi man kan blive pålagt opgaver, vil opføre sig sådan, at alle forskere vil blive plastret til med alle mulige opgaver. Men ideen er jo netop, at man skal kunne tage opgaver udefra, og at man på den måde skal kunne få et institut til at vokse og få løst nogle opgaver. Ideen er jo ikke, at alle forskernes tid skal bruges til den slags opgaver, og det er der overhovedet ikke nogen der siger noget som helst om. Men det er, som om SF forudsiger, at man vil opføre sig maksimalt tåbeligt ude omkring, hvor jeg faktisk forudsiger, at man vil opføre sig maksimalt klogt, fordi man netop nu får dispositionsfrihed.

Så bortset fra SF's beklagelige bidrag til betænkningen synes jeg, at vi alle sammen har grund til at være glade over forløbet og over, at vi er nået til dette resultat.

Rahbæk Møller (SF):

Somme tider er det godt, at der er en opposi-

tion, der kan formulere loven, som den burde have set ud, så den imødekommer stort set alle de indvendinger, vi har fået udefra. Jeg kan oplyse, at jeg har fået en telefonisk henvendelse fra Danske Studerendes Fællesråd, der oplyser, at det støtter alle vore ændringsforslag. Men – hvad der er endnu mere interessant – ændringsforslagene dækker formodentlig også den opfattelse, der ville være gældende her i Tinget, hvis Tingets medlemmer kunne stemme frit, og dermed dækker de den lov, vi kunne have fået, hvis Socialdemokratiet og De Radikale under forårets forhandlinger havde haft en smule is i maven.

Jeg kunne godt tænke mig at tage udgangspunkt i en aktuel sag, nemlig ansættelsessagen fra humaniora på Københavns Universitet, og jeg vil godt understrege, at jeg kender ingen af de pågældende personer. Når jeg omtaler sagen, er det derfor kun, som den er beskrevet i avisen. Jeg ved ikke, om den er skæv eller ej. Men som den er beskrevet, er der tale om en sag, hvor nepotisme har fungeret – men hvor demokratiet også har fungeret og har ført til sagen.

Hvordan ville den sag være forløbet ifølge det forslag, vi nu lægger frem, og ifølge det forslag, ministeren lægger frem? Ja, ifølge vores forslag ville den aldrig være dukket op, fordi det på et tidligere tidspunkt ville være sikret, at man ikke kunne bruge snævre stillingsopslag eller skævt sammensatte bedømmelsesudvalg, og derfor ville sagen simpelt hen aldrig være opstået. Ifølge ministerens forslag ville den aldrig være opdaget! For dér erstatter man en trods alt åben procedure, som i denne sag har vist sig at fungere, med en lukket procedure.

Det er typisk for regeringens forslag. Det vil løse nogle problemer – det er erkendt – men der er mange, det ikke løser, og så skaber det mange andre. Jeg vil nøjes med at gennemgå nogle hovedpunkter.

Ifølge det forslag, som foreligger fra SF's side, bevarer vi den arbejdsglæde, som ligger i, at alle har medindflydelse på deres arbejdsplads. Det er væsentligt både for almindelige VIP'ere, for TAP'ere og for studenter. Den forsvinder i vid udstrækning i flertallets forslag.

Ifølge SF's forslag ville det være muligt at vælge dynamiske ledere, og der er snor i dem. De skal handle under ansvar over for kollektive organer, præcis ligesom en borgmester

[Rahbæk Møller]

handler under ansvar over for en kommunalbestyrelse. Ifølge regeringens forslag er der ikke snor i dem. I modsætning til borgmestre er de diktatorer, når de først én gang er valgt, og derfor vil man vige tilbage for at vælge dynamiske ledere.

SF's forslag bevarer det gode i den nuværende lov, nemlig at grupperne normalt skal tale sig til rette med hinanden, f.eks. i studienævnet. Hvor regeringens forslag – godt nok nu efter to forsøg – vil flytte afgørelsen op i fakultetsrådet, lægger SF's forslag kompetencen i studienævnet alene, selvfølgelig med den nødretsparagraf, som begge parter er enige om, nemlig at hvis tingene går helt i hårdknude, kan rektor gribe ind. Det er en ting, der sjældent bliver brugt, men den ligger der som en nødretsparagraf.

SF's forslag vil bevare forskningsfriheden – endnu en gang er det et svar til fru Hanne Severinsen – ikke fordi vi ikke tror, de fleste mennesker kan administrere tingene fornuftigt, men fordi regler nu engang er til for de situationer, hvor folk opfører sig ufornuftigt. Derfor er det væsentligt at præcisere forskningsfriheden, selv om vi også accepterer, at et institut skal kunne fungere som en helhed.

Endelig vil SF gøre op med den uskik, som eksisterer nogle steder: at det videnskabelige personale bruger mere tid uden for institutionen end på institutionen, på det job, det er betalt for.

Som sagt er det godt, at vi har en opposition, der kan formulere sig, men jeg skal sige med det samme, at SF ikke ønsker at være i opposition i denne sag. Det var os, der rejste sagen, vi ville gerne have været med til det sidste, og vi sad med næsten til det sidste. Men netop på grund af de ting, som jeg har været inde på nu, kunne vi ikke følge flertallet.

Hr. Frank Jensen sagde meget rigtigt, at de mange ændringsforslag, vi har stillet, dækker forligspartiernes holdning. Jeg ved ikke, om de dækker ministerens holdning, men jeg er ret sikker på, at de dækker Socialdemokratiets og vel egentlig også Det Radikale Venstres holdning. Det kommer ikke bag på mig, for det var jo de samme ting, vi fremlagde under forhandlingerne i marts 1992. Men netop derfor er det et under, at et flertal ikke kan gå ind for loven i den skikkelse, som den ville have haft efter vedtagelse af SF's ændringsforslag.

Hr. Frank Jensen taler om, at SF ønsker at indføre et kontrolapparat, og så må jeg spørge: Hvor? Hvor i SF's forslag tales der om noget kontrolapparat fra central side? Ingen steder, vi lægger alle afgørelser ud lokalt.

Men der er den forskel på SF's og flertallets forslag, at mens vi er gået ind og har set, hvor problemerne ligger, og prøver at rette op på dem, handler flertallet ud fra en almindelig skepsis over for demokratiet. Det er den helt afgørende forskel mellem det, som flertallet nu tilslutter sig, og det, som SF foreslår.

Fru Eva Møller talte om, at vores betænkningensbidrag oser af mistillid til institutionerne. Nej, vi har tillid til institutionerne, men vi er også i berøring med dem, har tæt kontakt med dem til daglig og ved, at der er nogle problemer. Derfor rejste vi debatten i sin tid, og derfor ser vores ændringsforslag og vort betænkningensbidrag ud, som de gør.

Vi ved også, at problemerne ikke skyldes, at man har medindflydelse på sin arbejdsplads, at man selv vælger sine ledere og har snor i lederne, efter at de er valgt. Det er ikke her, problemet ligger, og det har det heller aldrig gjort. Men det troede ministeren, og det har han fået Folketingets flertal til at tilslutte sig. Men problemet ligger altså andre steder, og derfor vil SF bevare demokratiet ved at gå ind de rigtige steder og forsøge at lave nogle bedre spilleregler, så folk selv kan løse problemerne.

Jeg må sige endnu en gang, at jeg er ked af, at vi skal stå alene. Det er ikke vores ønske, vi havde håbet, at denne sag kunne afsluttes med, at et bredt flertal – i hvert fald et flertal – kunne lave en styrelseslov, som ville give universiteterne en bedre ramme at fungere i. Men det bliver altså ikke tilfældet.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg vil gerne på det kraftigste tilbagevise hr. Rahbæk Møllers påstand om, at det var mangel på is i maven hos Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet, der gjorde, at SF forlod forhandlingsbordet. Jeg synes, det var en noget flot bemærkning.

Hr. Rahbæk Møller burde holde sig til sandheden her på Folketingets talerstol, for hr. Rahbæk Møller ved jo også, at der har været et meget flot fælles løb mellem de tre partier. Vi udarbejdede et fælles udkast til et samlet lov-

[Frank Jensen]

forslag, som på alle afgørende områder er direkte udmøntet i det lovforslag, som nu bliver vedtaget her i Folketinget ved tredje behandling.

Af hensyn til historieskrivningen må hr. Rahbæk Møller meget gerne her fra Folketingets talerstol fortælle helt præcist, hvorfor SF forlod forhandlingsbordet; det mangler vi stadig en ordentlig forklaring på.

Så spørger hr. Rahbæk Møller, hvor vi kan påvise, at der er tale om kontrolforanstaltninger i SF's forslag, og hr. Rahbæk Møller fortolker samtidig mine udtalelser således, at der på mange områder er sammenfald mellem SF's ændringsforslag og ånd og bogstav i lovforslagets paragraffer. Det er også rigtigt, det er der.

Men når det drejer sig om det sidste punkt, hvor SF vil have indbygget kontrol, ønsker SF jo, at de personificerede ledere til enhver tid skal kunne indkaldes for et kollektivt organ, og at deres konkrete beslutninger skal kunne omstødes af de kollegiale organer. Det er selvfølgelig i fuldstændig modstrid med ånden i en god styrelseslov. Lovens formål er jo også, at når først de kollegiale organer har udstukket nogle retningslinier på demokratisk vis, skal én personificeret leder føre beslutningerne ud i livet inden for den ramme, hvor han har ansvar for sagerne. Men hvis lederen overskrider de beføjelser, som det kollegiale organ har givet ham, er der baggrund for at tildele ham en irettesættelse, og hvis der er tale om drastiske overskridelser, kan de kollegiale organer som en yderste konsekvens afsætte lederen.

Derfor er det meget svært at finde belæg for påstanden om, at der her skal vælges diktatorer, og jeg synes, at hr. Rahbæk Møller en gang imellem må tage kalorietabellen frem og vægte sine ord en lille smule, så vi alle sammen kan være tjent med debatten herinde.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ja, nu fik vi da en forklaring på, hvad hr. Frank Jensen forstår ved ordet kontrol, nemlig at én mand har ledelsen og handler under ansvar over for et kollektivt organ. Det er det, der forekommer her i Folketinget, hvor regeringen handler under ansvar over for Folketinget, og det er det, der sker i en kommunalbestyrelse, hvor borgmesteren handler under ansvar over for kommunalbetyrelsen. Det er med andre

ord det, som vi andre kalder for demokrati, men det er altså blevet til kontrol for hr. Frank Jensen.

Hr. Frank Jensen spurgte, om jeg ville sige, hvorfor vi forlod forhandlingerne, og hvor vi er uenige. Det vil jeg ikke gennemgå, for det fremgår af de ændringsforslag, vi har stillet, og jeg vil ikke gennemgå samtlige nogleogtyve ændringsforslag her og nu. Det vil føre for vidt, det kan jeg ikke nå i en kort bemærkning.

Men jeg vil godt spørge hr. Frank Jensen om to ting. For det første: Hvilke af SF's ændringsforslag er han uenig i? Det kunne være rart at få at vide. Og for det andet: Hvad er det, som SF har tilsluttet sig under forhandlingerne, men som vi nu ikke vil vedstå? Der er jo intet; alt det, som vi snakkede om, vil komme med i loven, hvis SF's ændringsforslag bliver vedtaget, også nogle ting, vi ikke har ønsket. Det var jo f.eks. ikke os, der foreslog, at der skulle sidde folk udefra i konsistorium. Vi gik med til det under forhandlingerne, og derfor piller vi det ikke ud igen. Alt andet ville være uanstændigt, og jeg tror i øvrigt også, at universiteterne sagtens kan leve med det.

Men jeg vil godt spørge hr. Frank Jensen endnu en gang: Hvor er SF gået fra noget, vi sagde ja til under forhandlingerne, og hvilke af SF's ændringsforslag kan hr. Frank Jensen ikke tilslutte sig? Hvilke af vore ændringsforslag kunne han ikke stemme for, hvis han kunne stemme frit i dag?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Det er meget nemt at besvare hr. Rahbæk Møllers spørgsmål om, hvilke ændringsforslag Socialdemokratiet ikke kan tilslutte sig. Det er stort set samtlige forslag, for hr. Rahbæk Møllers ændringsforslag er præget af en ånd og en holdning, som vi bestemt ikke ønsker skal præge institutionerne. Man udtrykker mistillid til de ledere, som institutionerne nu skal vælge.

Jeg tror også, at hr. Rahbæk Møller nødtvungent må give os ret i, at hr. Rahbæk Møller i bund og grund er fuldstændig enig i den valgprocedure, der tales om. Valgforsamlingen repræsenterer nøjagtig den sammensætning, som de nuværende organer også har, nemlig 50 pct. VIP'ere, 25 pct. TAP'ere og 25 pct. studerende. Så her har hr. Rahbæk Møller desværre et problem, hvis han vil imødegå, at der

[Frank Jensen]

rent faktisk er videreført nogle helt klare demokratibestemmelser fra den nuværende til den kommende lov.

Men hr. Rahbæk Møller vil heller ikke give de valgte ledere mulighed for at udøve deres myndighed. Hr. Rahbæk Møller ville gerne have indført i loven, at de kollegiale organer stadig skal være de personificerede ledelser, og det er altså her, at nytænkningen kommer ind, nemlig at der også er en ansvars- og pligtfordeling mellem de kollegiale organer og den valgte leder. Lederen påtager sig ansvaret for at føre beslutninger og konkrete handlinger ud i livet, og en gang imellem må han derfor gå ud på den tynde is og muligvis efterfølgende modtage en skideballe fra det kollegiale organ. Men han skal samtidig have power, have evnen til at kunne skære igennem og træffe de beslutninger, som kan være nødvendige af hensyn til institutionens videre drift, og det er lige præcis her, at hr. Rahbæk Møller ikke vil give lederne muligheden for at kunne skære igennem.

Jeg vil også gerne besvare hr. Rahbæk Møllers spørgsmål på den måde, at vi havde det fælles udgangspunkt, at antallet af styringsorganer skulle reduceres. Hr. Rahbæk Møller åbner mulighed for, at man kan oprette endnu flere end dem, vi kender i dag, og på den måde bliver ansvarsforflygtigheden dermed større. Der bliver i hvert fald mulighed for det.

Formanden:

Jeg tror, jeg stryger ordet »skideballe« af den parlamentariske ordbog.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Når man læser betækningsbidraget fra SF, kan man godt få den opfattelse, at selvstyre og nærdemokrati er noget helt nyt, men overalt, hvor man har uddelegeret et ansvar, er lederne faktisk også blevet mere synlige. Vi kan bare se på vore skoler, hvor der er kommet mere lokal indflydelse, og hvor skolelederne har fået en mere synlig placering. De to ting hænger altså sammen, men SF lever ligesom i en verden, hvor man slet ikke har set, hvad der er sket ude omkring. Men det er altså realiteterne.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Debatten er meget opklarende, for nu fik vi også at vide, hvad hr. Frank Jensen mener, når han bruger ordet mistillid. Det betyder ifølge hr. Frank Jensen, at en valgt leder skal handle under ansvar over for et valgt organ, ligesom regeringen handler under ansvar over for Folketinget. Dette er ifølge hr. Frank Jensen et udtryk for mistillid.

Men så vil jeg godt sige, at vi har ikke den mistillid til en leder. I dag er lederne for svage, men i modsætning til de gældende forhold vil SF også give ham mulighed for at handle. I visse krisesituationer skal han kunne gribe ind uden forudgående at forelægge det for konsistorium, men en leder skal selvfølgelig forelægge sine sager for det organ, som han repræsenterer, fuldstændig ligesom regeringen skal forelægge sagerne for Folketinget.

Det er et spørgsmål om demokratiopfattelse, og jeg vil sige, at den demokratiopfattelse, som jeg troede at vi og hr. Frank Jensen var enige om for knap et halvt år siden, er ændret nu. Hr. Frank Jensen giver udtryk for en demokratiopfattelse, som også er Venstres, det tror jeg at fru Hanne Severinsen har fuldkommen ret i. Det er Venstres opfattelse af demokrati, at man vælger stærke mænd, der kan handle uden at stå til ansvar over for nogen, men det er ikke SF's demokratiopfattelse.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Jeg står ellers på den almindelige talerliste, men for at komme til i ordentlig tid bliver man nødt til at tage ordet for en kort bemærkning.

Naturligvis er Fremskridtspartiet med i dette forlig, men jeg forstod den konservative ordfører, fru Eva Møller, således, at man også skulle gå ind for alle ændringsforslagene. Jeg tænker i den forbindelse specielt på § 8, stk. 3, hvor vi jo klart havde den indstilling ved førstebehandlingen, at vi også ville medvirke positivt til at klare studienævnenes problem med hensyn til, at formandens stemme skulle være udslagsgivende.

Vi har nu fået oplysning fra ministeren om, at fakultetsrådet skal behandle dispensations-sager, hvilket ikke er særlig hensigtsmæssigt for et kollegialt organ, der varetager den overordnede planlægning. Derudover skal fakultetsrådet træffe afgørelse i sager, der naturlig-

[Køpke Christensen]

vis er studielederens ansvar, men skal godkendes af studienævnene, f.eks. om undervisningsplaner og rekvirering af undervisning. Og endelig skal fakultetsrådet udarbejde og godkende studieordningerne. Det var altså de problemer, ministeren mente der lå i det, og heri er Fremskridtspartiet ganske enig.

Derfor ønsker vi at bevare det oprindelige forslag. Det var jo indeholdt i forliget, og derfor skal fru Eva Møller være klar over, at det ændringsforslag vil vi stemme imod.

Derudover vil jeg sige, at vi er også meget chokerede over SF's bemærkninger i betænkningensbidraget. Vi vidste i grunden godt i forvejen, at man ønsker en centralisme, at man ikke ønsker en decentralisering. At man ikke har tillid til institutionerne kommer heller ikke bag på Fremskridtspartiet, men det har vi altså, og derfor er vi meget positive over for, at vi fik dette forlig igennem.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Lad mig sige, at den ære, som hr. Rahbæk Møller viser min ringe person ved at sammenstille min demokratiopfattelse med fru Hanne Severinsens, er jeg bestemt ikke ked af. Når det drejer sig om nødvendigheden af, at personificerede ledere også må tage et ansvar efter at have fået udstukket en beslutningsramme af et kollegialt organ og derefter må stå til ansvar for beslutningerne, har jeg ikke noget demokratiopfattelsesproblem, hr. Rahbæk Møller.

Men jeg tror, at hr. Rahbæk Møller er kommet i den situation, at hr. Rahbæk Møller i et meget langt forløb er enig med alle vi andre om nødvendigheden af at kunne træffe beslutninger ude på institutionen, når tingene er kørt af sporet. Det er jo derfor, vi laver lovgivning, hr. Rahbæk Møller, det er jo ikke alle de steder, hvor det hele bare kører i olie og kører godt, at man skal trække loven frem og slå hinanden oven i hovedet med paragrafferne og sige: I denne situation skal man gøre sådan og sådan, det fremgår af § 15, stk. 3.

Nej, det er de steder, hvor tingene er kørt af sporet, at nogle skal stå til ansvar for at få tingene bragt op på sporet igen. Og hr. Rahbæk Møller kan da ikke have den opfattelse, at det skal være et organ på 17-18 medlemmer, der skal bringe tingene op på sporet i fællesskab. Her må man have én person, der har ansvaret for det.

Der er selvfølgelig mulighed for, når vi nu har givet de kollegiale organer den kompetence, som tilfældet er – det må hr. Rahbæk Møller jo også medgive os – at det rent faktisk er de kollegiale organer, som langt hen ad vejen udstikker alle retningslinjer, bl.a. bestemmelsesretten over økonomien, når det drejer sig om konsistorium.

Hr. Rahbæk Møller forsøger at bruge debatten i dag til at skabe en misstemning og mangel på arbejdsglæde ude på institutionerne, men jeg er i hvert fald glad for at kunne konstatere, at på trods af, at SF har valgt hængeskøjlen i denne sag, er man ude på institutionerne allerede i fuld gang med at indrette statutterne efter den nye lov. Man er i fuld gang med en ivrig diskussion om, hvordan man får udnyttet den nye lovs rammer, og det gælder på både studentere- og lærerside.

Jeg indrømmer, at SF's forvirring i denne sag også har gjort, at TAP'erne desværre stadig væk føler sig kaldet til at føre en meget heftig diskussion. Jeg må også sige, at hvis man kan tale om mangel på arbejdsglæde i denne sag, er det desværre i samarbejdet mellem Det Radikale Venstre, SF og Socialdemokratiet. Jeg synes nok, at man kunne have afsluttet det samarbejde betydelig bedre.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Foranlediget af Fremskridtspartiets ordfører, hr. Køpke Christensens bemærkninger, skal jeg sige, at jeg håbede at præcisere med mine bemærkninger, at Det Konservative Folkeparti tilsluttede sig alle de ændringsforslag, som undervisningsministeren havde stillet. Jeg tog ikke stilling til, hvad de øvrige partier gjorde, så jeg beklager, at denne misforståelse har indsneget sig.

Med hensyn til den øvrige del af debatten – specielt den del, hvor SF har deltaget – føler jeg også, at man med glæde er gået i gang med at udmønte loven ude på institutionerne. Man fornemmer, at der står et bredt flertal bag den nye styrelseslov, og at det lover godt for fremtiden. Man er jo generelt set altid glad, når vi kan samle brede flertal herinde.

Jeg har også fået mange positive tilkendegivelser om, at man rent faktisk har fornemmet, at flertallet ønsker at vise institutionerne tillid, at vi tror, at de er i stand til selv at løse deres

[Eva Møller]

problemer på en god demokratisk måde. Det synes jeg vi skal bakke op om i dag og ikke så yderligere mistillid, hverken til hinanden eller til institutionernes evne til at styre sig selv i god demokratisk ånd.

Formanden:

Jeg har endnu to anmodninger om korte bemærkninger, og så tror jeg, vi kan slutte denne serie.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Hr. Kørpe Christensen sagde, at SF ikke ville give institutionerne samme selvstyre, som forligspartierne var indstillet på. Vil hr. Kørpe Christensen være så venlig at nævne mig et eneste eksempel på, at det ikke er tilfældet? Det er ikke her, forskellen ligger.

Så skal jeg i øvrigt ikke fortsætte debatten med hr. Frank Jensen om den personificerede ledelse. Hr. Frank Jensen ved udmærket godt, at også SF's forslag giver de valgte ledere væsentlig større muligheder for at handle end efter den nuværende lov, men de skal selvfølgelig handle under ansvar over for et kollektivt organ, som man gør på ethvert demokratisk sted.

Så brugte hr. Frank Jensen også det udtryk, at SF er landet i hængekøjen, og jeg synes, det er et ejendommeligt udtryk i denne forbindelse. Det har kunnet bruges ofte, men der er vist ingen, der kan beskyldte SF for at have været passivt på noget tidspunkt i sagen om styrelsesloven. Vi startede debatten, vi er kommet med de fleste forslag – også nogle, som er gået igennem og er indeholdt i ministerens forslag – og til det sidste prøver vi at slås for vore politiske synspunkter. At vi stemmer imod det, der er dårligt, har ikke noget med hængekøje at gøre, det er almindeligt demokrati.

Og endelig siger både hr. Frank Jensen og fru Eva Møller, at udbygningssituationen er i fuld gang. Ja, selvfølgelig, det er jo fornuftige mennesker, der er tale om. Jeg tror også, at uanset hvor dårlige regler vi giver dem, kan de finde ud af at få det til at fungere ordentligt. Men det ville være bedre, hvis de havde nogle ordentlige regler, og jeg er ked af, at Folketingets flertal ikke vil give dem det.

(Kort bemærkning).

Kørpe Christensen (FP):

Vi kan jo slå op i referatet senere og finde ud af, at jeg beskyldte i hvert fald ikke SF for ikke at ville give dispensationer. Jeg gjorde opmærksom på, at Fremskridtspartiet ikke var enigt med de øvrige forligspartier om et enkelt ændringsforslag til § 8, stk. 3. Jeg nævnte også ministerens begrundelse for ikke at have stor sympati for det ændringsforslag, ministeren selv havde stillet, og at vi var så enige i kritikpunkterne. Det var det, jeg gjorde opmærksom på.

Og til sidst til fru Eva Møller – det kan vi jo også læse i referatet – jeg tror ikke, det var mig, der misforstod noget, for det blev sagt, at ligesom de andre forligspartier var Det Konservative Folkeparti indstillet på at stemme for og gå helhjertet ind for ændringsforslagene fra ministeren. Men det kan vi jo læse senere.

Elisabeth Arnold (RV):

Når Det Radikale Venstre ikke har deltaget i den ophidsede udveksling af korte bemærkninger i det foregående, skyldes det ikke, at vi ikke har haft lyst til at blande os, men at vi jo stadig havde muligheden for at tage ordet i den almindelige ordførrække.

Jeg skal kort beskrive, hvad vi mener om især SF's betænkning bidrag til lovforslag nr. L 75. Siden 1990, da SF for første gang deltog positivt i en debat og tog ordet ledelse alvorligt, begyndte nogle af os at tænke over, at det var dog interessant, at der var ved at ske en ændring i SF's filosofi om ledelse, og det viste sig da også, at SF i den kommende forhandlingsfase var meget aktivt.

Men fem minutter i tolv vedtog SF pludselig med sig selv, at nu skulle man være passiv i stedet for aktiv, og siden da har vi intet mærket til SF's deltagelse i noget som helst. Der er bare blevet smækket nogle ændringsforslag på bordet ved det allersidste møde i Uddannelsesudvalget, inden der blev skrevet betænkning. SF fik med andre ord et akut anfald af hængekøjekuller, forhåbentlig det sidste i meget, meget lang tid fremover. Og jeg vil gerne tilslutte mig hr. Frank Jensens bemærkninger om arbejdsglæden; den arbejdsglæde, som SF nu forudser vil forsvinde på universiteterne, er også ved at forsvinde kraftigt hos os andre, når det drejer sig om samarbejde med SF.

[Elisabeth Arnold]

Når man læser SF's betænkningssafgivelse, må man sige, at ordvalget afspejler mistillid, mistro og foragt for det arbejde, der foregår på de videregående uddannelsesinstitutioner. Man taler om »stærk mand-filosofi«, man taler om diktatorer, magtbrynde, nepotisme og indavl. Hvis jeg var ansat på et universitet, ville jeg blive dybt, dybt fornærmet over en sådan beskrivelse af min arbejdsplads. Hvis jeg havde været engageret på min arbejdsplads, ville jeg være virkelig fornærmet over at se sådanne ord brugt om de folk, jeg arbejdede sammen med, og jeg ville spørge mig selv: Hvad ved den person, der skriver sådan, om det arbejde, jeg udfører?

Derfor synes jeg, det er rigtigt, som de tidligere ordførere har sagt, at der er megen, megen foragt og megen mistillid i det betænkningssbidrag, SF har udfærdiget, og jeg synes også, det er pinligt, at SF nedlader sig til at skrive den slags ord om nogle arbejdspladser, hvor der gøres et seriøst forsøg på at få tingene til at fungere.

Desuden er der også et par bemærkninger, som i den grad giver gyldne løfter, at det giver anledning til at tro, at der nærmest er tale om selvros. Man skriver, at de forslag, som SF gerne ville have vedtaget, ville have bred opbakning på institutionerne. Jamen både høringsfasen og hele behandlingen i Uddannelsesudvalget har jo vist, at en del af institutionerne ikke under nogen omstændigheder ønsker nogen som helst form for ændringer, så heller ikke SF's forslag ville have fået bred opbakning på institutionerne. Der er visse kredse, som går imod enhver form for ændringer, og derfor ville der også have været protester, hvis SF's forslag var blevet gennemført, og det ved SF udmærket godt.

Til sidst skriver SF, at mindretallets ændringsforslag sikrer, at alle problemer kan blive løst. Ja, det må siges at være et løfte, som SF ikke engang behøver at prøve på at opfylde, for det er i hvert fald fuldstændig illusorisk. Lovgivning kan ikke løse alle problemer på komplicerede arbejdspladser, og derfor er det et fuldstændigt blålys at skrive sådan noget i et betænkningssbidrag. Det vil SF jo heller ikke få mulighed for at bevise bagefter, for det bliver jo ikke gennemført. Jeg siger blot dette, for at det kan fremgå af referatet, at også Det Radikale Venstre er dybt, dybt foruroliget over det

ordvalg, SF bruger i sit betænkningssbidrag, og jeg håber, at det bliver sidste gang, vi ser noget sådant fra SF's side.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Fru Elisabeth Arnold gør sig skyldig i groft citatfusk. SF har ikke brugt udtrykkene stærk mand og magtbrynde om forholdene på universiteterne i dag, men om det, der kan komme, når flertallets forslag bliver vedtaget.

Vi har derimod brugt ordene nepotisme og indavl til at beskrive forholdene nogle steder i dag, og jeg vil godt spørge fru Elisabeth Arnold, om hun ikke læser aviser. I den forløbne uge har aviserne beskrevet en sag, hvor netop disse to ord er dækkende, hvis sagen i øvrigt er beskrevet korrekt.

Når fru Elisabeth Arnold føler sig generet af, at vi overhovedet kan tillade os at beskrive, at der nogle steder kunne være problemer på universiteterne, er jeg nødt til at spørge: Hvorfor i alverden skal vi egentlig have en ny styrelseslov? Det må vel være, fordi nogle ting ikke foregår så hensigtsmæssigt alle steder, som de burde. Det er kun det, vi ganske stiltørdigt har forsøgt at beskrive, og vi har gjort opmærksom på, at flertallets og regeringens forslag prøver at løse nogle problemer, der ikke eksisterer, men derimod ikke løser de problemer, der faktisk eksisterer nogle steder.

Jeg vil godt slutte af med et helt konkret spørgsmål til fru Elisabeth Arnold: Hvilke helt konkrete problemer er det egentlig, som det forslag, fru Elisabeth Arnolds parti er medforlagsstiller til, vil løse, når fru Elisabeth Arnold ikke tør sige, at der overhovedet er problemer nogen steder?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hvis der overhovedet ikke havde været problemer på universiteterne, havde der jo ikke været nogen grund til at lave en ny styrelseslov, deri har hr. Rahbæk Møller ganske ret. Men jeg læste højt fra betænkningssbidraget om diktatorer og magtbrynde – det er muligvis en fremtidsvision, som SF har, men hvor skulle disse diktatorer og denne magtbryndeadfærd pludselig komme fra, undtagen fra de folk, der i forvejen er på universiteterne? De bliver altså

[Elisabeth Arnold]

pludselig udstyret med nogle meget uheldige egenskaber, blot fordi der bliver vedtaget en ny styrelseslov. Det er et udtryk for mistillid til det personale, der arbejder på universiteterne, og det kan hr. Rahbæk Møller ikke komme bort fra.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er overhovedet ikke rigtigt, fru Elisabeth Arnold. Fru Elisabeth Arnold ved udmærket godt, at det er gået igennem hele min argumentation, at jeg beskriver ministerens filosofi. Jeg tror faktisk, at der vil ske det modsatte, det har jeg adskillige gange givet udtryk for. Jeg tror, at folk af frygt for at få en dynamisk leder vil vælge nogle vatnisser. Jeg tror ikke, at vi vil se ret mange diktatorer, men til gengæld tror jeg, at vi vil se en mangel på stærke ledere mange steder, og det er måske i virkeligheden det mest bekymrende ved den måde, regeringen har udformet sit lovforslag på, at man ikke tør vælge stærke ledere.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ganske kort til hr. Rahbæk Møller: Ikke nok så gode regler, ikke et nok så gennearbejdet demokrati kan sikre, at folk vælger gode ledere. Det er der også eksempler på herinde.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er fuldkommen rigtigt, fru Elisabeth Arnold, at uanset hvor gode regler vi laver, vil det gå galt nogle steder. Men det modsatte gælder gudskelov også, at uanset hvor dårlige regler vi vedtager, vil det nok alligevel gå jævnt godt de fleste steder. Jeg tror såmænd også, at selv denne styrelseslov vil kunne fungere nogle steder – de fleste steder forhåbentlig – men det, vi diskuterer herinde, og som hele debatten drejer sig om, er dog at gøre reglerne så gode som muligt, og derfor kan man ikke unddrage sig ansvaret for at forsøge at forklare, at det regelsæt, som vi nu pådutter institutionerne, vil føre til den bedste ledelsesform. Jeg argumenterer for, at det gør det ikke.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Ved førstebehandlingen påtalte mange den uværdige polemik, som SF gjorde sig skyldig i. Jeg røg selv på talerstolen ved ordene om, at det var 1930'ernes fascisme, man kunne genkende i det, der var vedtaget.

Jeg troede, det var overlede bemærkninger, og derfor blev jeg meget overrasket over at se, at det er den samme tone, der går igen i SF's betænkningsbidrag. Jeg kunne forstå det, hvis det var Preben Møller Hansen, der havde skrevet det, eller hvis det var et manuskript til en ølkassetale til et proletarisk indstillet publikum, måske i en SF-partiforening lige forud for et valg, men her drejer det sig om, at vi som landets parlament skal forsøge at skære igennem den strid, der nu har kørt i 20 år, og som har været meget lammende ikke alene for det politiske arbejde, hvor vi har spildt masser af kræfter på det, men også for institutionernes arbejde. Det har man mange af de nuværende ledes ord for, og mon ikke de har gjort visse erfaringer, som gør, at deres ord står til troende?

Det kan godt være, SF kan få Danske Studerendes Fællesråd til at sige god for de fleste af de forslag, SF kommer med, men intet er jo lettere end at gå ud til en bestemt gruppe og gøre sig til hos denne og så ekspedere forslagene videre i Folketinget. Det er så nemt.

I øvrigt kan jeg ikke huske fra forhandlingerne, at det lige præcis var DSF's interesser, der optog SF mest, men det skal vi ikke referere og ribbe op i, og jeg er lige så overrasket som hr. Frank Jensen og andre over, at SF pludselig antager denne fnysende modstandsholdning over for det hele.

Skal vi ikke lægge den polemik til side og konstatere i lighed med alle de tilhørere, der ikke er kommet i dag, at 20 års strid nu er endt. Den har været lang, den har været svær, men den er endt med, at vi alle sammen har udvist beslutsomhed og villighed til at forsvare det fælles resultat.

Nu gælder det om på institutionerne at skrive valgstatutter, så der kan blive valgt nogle nye og meget mindre organer, og jeg er glad for, at SF, hvad det angår, er enig; det står i betænkningen. Derefter skal de nye organer skrive den egentlige statut, og et blik på tilhørerpladserne bekræfter mig i, at det er præcis, hvad man er gået i gang med. Så det, vi oplever i dag fra SF's side, er efterklang, det er spild-

[Undervisnings- og forskningsministeren]

damp, det er krampetrækninger. Jeg synes, vi skulle komme videre.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren kan mange grove demagogiske trick. Et af de groveste er, at ministeren fra denne talerstol bruger ordet fascisme, for så tvinger han mig til at gøre det samme, og så er det lige pludselig blevet en fascismedebat.

Derfor er jeg nødt til endnu en gang at understrege, at jeg ikke på noget tidspunkt hverken ved første eller anden behandling har brugt dette ord andet end som svar til ministeren, når jeg har været tvunget til det. Jeg mener ikke, dette ord hører hjemme i denne debat. Der er tale om en fascination af stærke mænd, og det er noget helt andet. Det er en ideologi, der findes mange, mange andre steder end i fascismen, bl.a. hos ministeren. Ministeren er *ikke* fascist. Det sagde jeg under førstebehandlingen, og det vil jeg gerne sige endnu en gang. Skulle vi så ikke slippe for at høre det ord endnu en gang fra denne talerstol? Det hører ikke hjemme i en debat om, hvordan vi leder vores universiteter, hr. minister.

Så vil jeg i øvrigt svare ministeren, at når jeg konkret sagde, at DSF, Danske Studerendes Fællesråd, havde ringet og tilsluttet sig, er det såmænd ikke, fordi vi specielt har forsøgt at repræsentere de grupper, der er på universitetet, og efter de indvendinger, der er kommet, er jeg personlig ret sikker på, at et meget bredt flertal på institutionerne ville kunne tilslutte sig ændringsforslagene, som de foreligger fra SF's side. Nu er der ikke andre, der har ringet, end lige netop DSF, og derfor nævnte jeg specielt dem.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

I betragtning af SF's ordvalg i betænkningen synes jeg nok, at SF med sin hidsen sig op her om et enkelt ord opfører sig som en skallesmækkende mimose.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det kan godt være, hr. Rahbæk Møller ikke brugte ordet fascisme, men han talte om visse

autoritære tankegange, der var fremherskende i 1930'erne, og som han genfandt bl.a. hos Kaj Munk. Det var det, jeg anholdt, det var det, der bragte mig på talerstolen, det er det, jeg genfinder i betækningsbidraget fra SF, og det er den polemik, jeg synes vi nu skal lægge til side.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 11 stemte for, 117 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 11 stemte for, 118 imod.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 11 stemte for, 120 imod.

§ 3 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 11 stemte for, 116 imod.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes, idet 11 stemte for, 116 imod.

§ 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes, idet 11 stemte for, 117 imod.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes, idet 11 stemte for, 116 imod.

Ændringsforslag nr. 10
forkastedes, idet 11 stemte for, 118 imod.

§ 5

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes uden afstemning.

§ 6

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 12
forkastedes, idet 11 stemte for, 120 imod.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes, idet 10 stemte for, 120 imod.

Ændringsforslag nr. 14 og 16
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
forkastedes, idet 11 stemte for, 123 imod.

Ændringsforslag nr. 17
forkastedes, idet 11 stemte for, 122 imod.

Ændringsforslag nr. 18 og 19
forkastedes uden afstemning.

§ 7 og ændringsforslag nr. 20
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21
forkastedes, idet 11 stemte for, 123 imod.

Ændringsforslag nr. 22
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23
forkastedes, idet 10 stemte for, 121 imod.

Ændringsforslag nr. 24
forkastedes uden afstemning.

§ 8 med de foretagne ændringer og §§ 9 og 10
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 25 om indsættelse af en
ny paragraf før § 11
forkastedes, idet 11 stemte for, 121 imod.

§ 11

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 26 om en ny affattelse
af § 12
forkastedes, idet 11 stemte for, 120 imod.

§ 12, ændringsforslag nr. 27 og 28, § 13, således
ændret, og § 14
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 104:

Forslag til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Af undervisnings- og forskningsministeren
(Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92. Første behandling 1/12 92. Betænkning 10/12 92).

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser. (For perioden 1. januar 1993 til 31. december 1995).

Af undervisnings- og forskningsministeren
(Bertel Haarder).

(Fremsat 25/11 92. Første behandling 1/12 92. Betænkning 10/12 92).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 106: